

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 11ης Σεπτεμβρίου 2014*

«Αίτηση αναιρέσεως — Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ — Σύστημα καρτών πληρωμής στη Γαλλία — Απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων — Αγορά εκδόσεως τραπεζικών καρτών — Τιμολογιακά μέτρα εφαρμοστέα στους “νεοεισερχομένους” — Τέλος προσχωρήσεως και μηχανισμοί καλούμενοι “ρυθμίσεως της λειτουργίας πληρωμών” και “αφυπνίσεως” — Έννοια του περιορισμού του ανταγωνισμού “λόγω του αντικειμένου” — Εξέταση του εύρους των επιζήμιων για τον ανταγωνισμό συνεπειών»

Στην υπόθεση C-67/13 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 2013,

Groupement des cartes bancaires (CB), με έδρα το Παρίσι (Γαλλία), εκπροσωπούμενο από τους F. Pradelles, O. Fauré και C. Ornellas-Chancerelles, avocats, καθώς και από τον J. Ruiz Calzado, abogado,

αναιρεσείον,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από την O. Beynet, καθώς και από τους V. Bottka και B. Mongin,

καθής πρωτοδίκως,

η **BNP Paribas**, με έδρα το Παρίσι, εκπροσωπούμενη από τους O. de Juvigny, D. Berg και P. Heusse, avocats,

η **BPCE**, πρώην Caisse Nationale des Caisses d'Épargne et de Prévoyance (CNCEP), με έδρα το Παρίσι, εκπροσωπούμενη από τους A. Choffel, S. Hautbourg, L. Laidi και R. Eid, avocats,

η **Société Générale SA**, με έδρα το Παρίσι, εκπροσωπούμενη από τους P. Guibert και P. Patat, avocats,

παρεμβαίνουσες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Pešič, πρόεδρο τμήματος, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh (εισηγητή), C. Toader και E. Jarašiusas, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: V. Tourrès, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 22ας Ιανουαρίου 2014,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Μαρτίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή του αναίρεσεως το Groupement des cartes bancaires (CB) (στο εξής: Groupement) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης CB κατά Επιτροπής (T-491/07, EU:T:2012:633, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία αυτό απέρριψε την προσφυγή του με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2007) 5060 τελικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 17ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με μια διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] (COMP/D1/38606 – Groupement des cartes bancaires «CB») (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 2 Το ιστορικό της διαφοράς και τα ουσιώδη στοιχεία της επίδικης αποφάσεως, όπως προκύπτουν από τις σκέψεις 1 έως 48 της ανααιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, συνοψίζονται ως ακολούθως.
- 3 Το ανααιρεσίον είναι κοινοπραξία έχουσα τη μορφή ενώσεως οικονομικού σκοπού γαλλικού δικαίου, συσταθείσα το 1984 από τα κυριότερα γαλλικά τραπεζικά ιδρύματα προκειμένου να εξασφαλίσει τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληρωμών και αναλήψεων με τραπεζικές κάρτες (στο εξής: κάρτες CB) εκδιδόμενες από τα μέλη της. Η εν λόγω διαλειτουργικότητα συνεπάγεται στην πράξη τη δυνατότητα χρησιμοποίησης μιας κάρτας CB εκδοθείσας από μέλος της κοινοπραξίας για πληρωμές σε κάθε έμπορο που χρησιμοποιεί το σύστημα CB μέσω οποιουδήποτε άλλου μέλους της ως άνω κοινοπραξίας ή/και χρησιμοποίησης για αναλήψεις στις Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (στο εξής: ATM) των άλλων μελών. Τα μέλη του Groupement, τα οποία ανέρχονταν σε 148 στις 29 Ιουνίου 2007, είναι είτε επιχειρήσεις καλούμενες «ηγετικές» είτε επιχειρήσεις που διατηρούν οικονομική σχέση με κάποιον άλλη ηγετική. Δυνάμει της συμβάσεως περί συστάσεως της κοινοπραξίας, η BNP Paribas, η BPCE και η Société Générale SA (στο εξής: Société Générale) περιλαμβάνονται μεταξύ των ένδεκα ηγετικών επιχειρήσεων.
- 4 Στις 10 Δεκεμβρίου 2002 το Groupement κοινοποίησε στην Επιτροπή, δυνάμει του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81 ΕΚ] και [82 ΕΚ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), σειρά νέων κανόνων που είχε την πρόθεση να εισαγάγει σχετικά με το σύστημα καρτών CB, οι οποίοι συνίσταντο, ιδίως, σε τρία τιμολογιακά μέτρα (στο εξής: επίμαχα μέτρα):
  - σε ένα μηχανισμό καλούμενο «Mécanisme de régulation de la fonction acquéreur» (μηχανισμός ρυθμίσεως της λειτουργίας πληρωμών, στο εξής: MERFA), ο οποίος, κατά το Groupement, είχε ως σκοπούς, αφενός, να παρακινήσει τα μέλη με δραστηριότητα κατά κύριο λόγο εκδοτική παρά συνιστάμενη σε διενέργεια πληρωμών να αναπτύξουν την τελευταία αυτή δραστηριότητα και, αφετέρου, να λάβει οικονομικώς υπόψη τις προσπάθειες των μελών των οποίων η συνιστάμενη σε διενέργεια πληρωμών δραστηριότητα είναι σημαντική σε σχέση με τη δραστηριότητα εκδόσεως. Η

προβλεπόμενη προς τούτο μέθοδος συνίστατο στη σύγκριση του μεριδίου του μέλους στο σύνολο των συνιστάμενων στη διενέργεια πληρωμών δραστηριοτήτων του συστήματος CB, οι οποίες μετρώνται στο πλαίσιο του «Système d'identification au répertoire des entreprises» (SIREN) (συστήματος προσδιορισμού και αναγνώρισεως μητρώου επιχειρήσεων συστήματος) και στο πλαίσιο των ΑΤΜ που λειτουργεί κάθε μέλος σε σχέση με το μερίδιο του ίδιου μέλους στο σύνολο των εκδοτικών δραστηριοτήτων στο σύστημα αυτό, οι οποίες αφορούν την εκ μέρους τράπεζας χορήγηση καρτών πληρωμής CB ή την ανάληψη χρημάτων από πελάτη. Ο MERFA θα είχε εφαρμογή όταν η σχέση μεταξύ των δύο μεριδίων ήταν μικρότερη του 0,5. Τα εισπραττόμενα στο πλαίσιο του MERFA ποσά θα κατανέμονταν μεταξύ των μελών του Groupement που δεν όφειλαν κάποιο ποσό για τον ίδιο λόγο, κατ' αναλογία προς τη συνεισφορά τους στη συνιστάμενη σε διενέργεια πληρωμών δραστηριότητα. Τα εν λόγω μέλη θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν ελεύθερα τα εισπραττόμενα για τον λόγο αυτό ποσά:

- σε μια αναμόρφωση του τέλους προσχώρησης στο Groupement, που περιελάμβανε, επιπλέον ενός σταθερού ποσού 50 000 ευρώ εισπραττόμενου κατά την προσχώρηση, ένα τέλος ανά εκδιδόμενη και ενεργή κάρτα CB κατά τη διάρκεια τριών ετών μετά την προσχώρηση και, ενδεχομένως, ένα πρόσθετο τέλος προσχώρησης επιβαλλόμενο στα μέλη των οποίων ο υφιστάμενος αριθμός καρτών CB κατά τη διάρκεια ή στο τέλος του έκτου έτους μετά την προσχώρησή τους υπερβαίνει κατά τρεις φορές τον αριθμό των υφιστάμενων καρτών CB στο τέλος του τρίτου έτους μετά την προσχώρησή τους·
  - σε ένα μηχανισμό καλούμενο «μηχανισμός αφυπνίσεως», που συνίσταται στην επιβολή τέλους ανά εκδιδόμενη κάρτα CB στα μέλη χωρίς δραστηριότητα ή με ελάχιστη δραστηριότητα πριν από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος των νέων τιμολογιακών μέτρων, των οποίων το μερίδιο στη δραστηριότητα εκδόσεως καρτών CB του συνόλου του συστήματος CB, κατά τη διάρκεια των ετών 2003, 2004 και 2005, θα ήταν υπερτριπλάσιο του μεριδίου τους στη συνολική σχετική με τις κάρτες CB δραστηριότητα του όλου συστήματος CB κατά τα οικονομικά έτη 2000, 2001 ή 2002.
- 5 Στις 6 Ιουλίου 2004 η Επιτροπή εξέδωσε μια πρώτη ανακοίνωση αιτιάσεων, απευθυνόμενη στο Groupement και σε εννέα ηγετικές επιχειρήσεις που αποτελούσαν το αντικείμενο ελέγχων, με την οποία τους προσήψε ότι συνήψαν «μυστική συμφωνία αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού» έχουσα «συνολικά ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών που μετείχαν στη συμφωνία, καθώς και την εναρμονισμένη παρεμπόδιση του ανταγωνισμού των νεοεισερχομένων (ιδίως όσον αφορά τα μεγάλα καταστήματα λιανικής, τις τράπεζες “on line” και τις αλλοδαπές τράπεζες) στην αγορά εκδόσεως τραπεζικών καρτών [CB]». Η Επιτροπή έκρινε ότι «η κοινοποίηση [της 10ης Δεκεμβρίου 2002] πραγματοποιήθηκε με σκοπό τη συγκάλυψη του πραγματικού, αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, περιεχομένου της συμφωνίας». Δήλωσε την πρόθεσή της να εκλάβει την κοινοποίηση ως στερούμενη αποτελέσματος και να επιβάλει πρόστιμο στους αποδέκτες της ως άνω ανακοίνωσης αιτιάσεων. Το Groupement απάντησε στην ως άνω ανακοίνωση αιτιάσεων στις 8 Νοεμβρίου 2004, ενώ στις 16 και στις 17 Δεκεμβρίου 2004 έλαβε χώρα σχετική ακρόαση.
- 6 Στις 17 Ιουλίου 2006 η Επιτροπή εξέδωσε δεύτερη ανακοίνωση αιτιάσεων, απευθυνόμενη αποκλειστικά στο Groupement. Με αυτήν εξέθεσε ότι η πρώτη ανακοίνωση αιτιάσεων έπρεπε να λογίζεται ως ανακληθείσα. Η εν λόγω δεύτερη ανακοίνωση αιτιάσεων αφορούσε απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων προβλέπουσα μια σειρά τιμολογιακών μέτρων με αντικείμενο ή με αποτέλεσμα αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού. Το Groupement απάντησε σε αυτήν τη δεύτερη ανακοίνωση αιτιάσεων στις 19 Οκτωβρίου 2006, ενώ στις 13 Νοεμβρίου 2006 έλαβε χώρα σχετική ακρόαση.
- 7 Στις 20 Ιουλίου 2007 το Groupement υπέβαλε πρόταση αναλήψεως δεσμεύσεων δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] (ΕΕ L 1, σ. 1), την οποία ο γενικός διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσεως Ανταγωνισμού της Επιτροπής έκρινε ως καθυστερημένη και ως μη ικανοποιητική.

- 8 Στη συνέχεια, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση, με την οποία έκρινε ότι το Groupement παρέβη το άρθρο 81 ΕΚ. Η απόφαση αυτή περιλαμβάνει, ιδίως, τις ακόλουθες παρατηρήσεις:
- Η επίμαχη αγορά είναι αυτή της εκδόσεως καρτών πληρωμής στη Γαλλία.
  - Τα επίμαχα μέτρα αποτελούν απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων.
  - Τα μέτρα αυτά έχουν αντικείμενο αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού. Το εν λόγω αντικείμενο προκύπτει από το ίδιο το σχετικό κείμενο, ενώ αντιφάσκει προς τους σκοπούς των ως άνω μέτρων όπως αυτοί εκτίθενται στην κοινοποίηση της 10ης Δεκεμβρίου 2002. Αφενός, τα μέτρα αυτά δεν είναι πρόσφορα για να ενθαρρύνουν τη συνιστάμενη σε διενέργεια πληρωμών δραστηριότητα και οδηγούν είτε στην επιβολή πρόσθετου βάρους είτε στον περιορισμό της εκδοτικής δραστηριότητας των μελών τα οποία διαφορετικά θα έπρεπε να φέρουν το ως άνω βάρος. Αφετέρου, η λειτουργία της ενθαρρύνσεως της δραστηριότητας πληρωμών που αποδίδεται στον MERFA διαψεύδεται από τη λειτουργία που αποδίδεται στις διατραπεζικές προμήθειες και από τη λειτουργία του πρόσθετου τέλους προσχωρήσεως και του καλούμενου τέλους αφυπνίσεως. Το ως άνω αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αντικείμενο αντιστοιχεί προς τους πραγματικούς σκοπούς των μέτρων αυτών, που εκφράστηκαν από τις ηγετικές επιχειρήσεις κατά την προετοιμασία τους· υφίσταται δηλαδή βούληση παρεμποδίσεως του ανταγωνισμού εκ μέρους των νεοεισερχομένων και προσπάθεια να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση, καθώς και βούληση διατηρήσεως των εσόδων των ηγετικών επιχειρήσεων και περιορισμού της μειώσεως των τιμών των τραπεζικών καρτών.
  - Τα μέτρα αυτά έχουν επίσης ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής τους (μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2003 και 8ης Ιουνίου 2004), τα μέτρα αυτά είχαν ως συνέπεια τη μείωση των σχεδίων εκδόσεως καρτών CB εκ μέρους των νεοεισερχομένων και την αποφυγή της μειώσεως της τιμής των καρτών CB, τόσο των νεοεισερχομένων όσο και των ηγετικών επιχειρήσεων.
  - Δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 3, ΕΚ. Ιδίως, η δικαιολόγηση των μέτρων αυτών, ειδικότερα όσον αφορά τον MERFA ως μηχανισμό ισοσταθμίσεως μεταξύ των εκδοτικών και των συνιστάμενων σε διενέργεια πληρωμών δραστηριοτήτων, δεν μπορούσε να γίνει δεκτή διότι η αναλογία της εκδοτικής δραστηριότητας σε σχέση με τη λαμβανόμενη ως σημείο αναφοράς δραστηριότητα διενέργειας πληρωμών είναι εκείνη των ηγετικών επιχειρήσεων και όχι αυτή της καλύτερης δυνατής ισορροπίας του συστήματος CB.
- 9 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κατέληξε στα ακόλουθα, όπως αυτά εκτίθενται στο διατακτικό της επίδικης αποφάσεως:

«Άρθρο 1

Τα τιμολογιακά μέτρα που έλαβε [το Groupement] με αποφάσεις της 8ης και της 29ης Νοεμβρίου 2002 [του διευθυντικού συμβουλίου], δηλαδή ο [μηχανισμός MERFA], το τέλος προσχωρήσεως ανά κάρτα και το πρόσθετο τέλος προσχωρήσεως, καθώς και το [τέλος αφυπνίσεως] που ισχύουν για τα μέλη το Groupement που δεν αναπτύσσουν σημαντική δραστηριότητα “CB” από την προσχώρησή τους, αντιβαίνουν προς το άρθρο 81 [ΕΚ].

Άρθρο 2

[Το Groupement] παύει αμέσως την παράβαση περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 1, ανακαλώντας τα κοινοποιηθέντα τιμολογιακά μέτρα τα οποία αφορά το εν λόγω άρθρο, εφόσον δεν το έχει ήδη πράξει.

[Το Groupement] απέχει, στο μέλλον, από κάθε μέτρο ή ενέργειες με παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα.»

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 10 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 27 Δεκεμβρίου 2007 το προσφεύγον-αναιρεσείον [στο εξής: αναιρεσείον] άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης απόφασης. Οι τράπεζες BNP Paribas, BPCE και Société Générale παρενέβησαν υπέρ του αναιρεσείοντος.
- 11 Προς στήριξη της προσφυγής το αναιρεσείον προέβαλε έξι λόγους. Ο πρώτος λόγος στηριζόταν σε παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ λόγω σφαλμάτων της μεθόδου εξετάσεως των εν λόγω μέτρων και κατά τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς, σε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και σε έλλειψη αιτιολογίας. Ο δεύτερος λόγος στηριζόταν σε παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ λόγω νομικών και πραγματικών σφαλμάτων, καθώς και πλάνης εκτιμήσεως κατά την εξέταση του αντικειμένου των εν λόγω μέτρων. Με τον τρίτο λόγο το αναιρεσείον προέβαλε πλάνη περί τα πράγματα και το δίκαιο και πλάνη εκτιμήσεως της Επιτροπής κατά την εξέταση των αποτελεσμάτων των μέτρων αυτών. Ο τέταρτος λόγος, που προβλήθηκε επικουρικός, στηριζόταν σε παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 3, ΕΚ λόγω πλάνης περί τα πράγματα και το δίκαιο και πλάνης εκτιμήσεως κατά την εξέταση της δυνατότητας εφαρμογής της διατάξεως αυτής στα ως άνω μέτρα. Με τον πέμπτο λόγο το αναιρεσείον προέβαλε παραβίαση από την Επιτροπή της αρχής της χρηστής διοικήσεως. Ο έκτος λόγος, τέλος, στηριζόταν σε παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ασφαλείας δικαίου λόγω των διαταγών που περιλαμβάνονται στο άρθρο 2 της επίδικης απόφασης.
- 12 Αφού απέρριψε όλους τους ανωτέρω λόγους, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε στο σύνολό της την προσφυγή.

Τα αιτήματα των διαδίκων και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 13 Με την αίτηση αναιρέσεως το αναιρεσείον ζητεί από το Δικαστήριο:
  - να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
  - να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, εκτός αν το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει αρκούντως ενημερωθεί προκειμένου να ακυρώσει την επίδικη απόφαση, και
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα ενώπιον του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου.
- 14 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως και την καταδίκη του αναιρεσείοντος στα δικαστικά έξοδα.
- 15 Οι BNP Paribas, BPCE και η Société Générale υποβάλλουν αιτήματα όμοια προς εκείνα του αναιρεσείοντος.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 16 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως το αναιρεσείον προβάλλει τρεις λόγους. Ο πρώτος λόγος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή της εννοίας του περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» όπως αυτή χρησιμοποιείται στο άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ. Ο δεύτερος λόγος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή της εννοίας του περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αποτελέσματος» όπως αυτή χρησιμοποιείται στην ίδια

διάταξη. Ο τρίτος λόγος στηρίζεται σε παραβίαση από το Γενικό Δικαστήριο των αρχών της αναλογικότητας και της ασφαλείας δικαίου, καθόσον δεν ακύρωσε τη διαταγή που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο, της επίδικης αποφάσεως.

- 17 Εισαγωγικώς, το αναιρεσίον, υποστηριζόμενο επί του σημείου αυτού από τις BNP Paribas και BPCE, διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο προδήλως αγνόησε διάφορα στοιχεία από την περιγραφή των πραγματικών περιστατικών περιλαμβανόμενα στις σκέψεις 1 έως 48 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πράγμα το οποίο αποδεικνύει ότι ουδέποτε έλαβε υπόψη κάτι διαφορετικό από την άποψη της Επιτροπής και ότι παρέλειψε να ασκήσει τον επιβαλλόμενο από τη νομολογία του Δικαστηρίου διεξοδικό έλεγχο των νομικών και πραγματικών ζητημάτων. Αφενός, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να σημειώσει ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή μετέβαλε άρδην τη θέση της κατά τη διαδικασία εξετάσεως της υποθέσεως μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης ανακοινώσεως αιτιάσεων εξηγείται από θεμελιώδη σφάλματα αναλύσεως τα οποία εντόπισε ο σύμβουλος ακροάσεων κατόπιν της ακροάσεως της 16ης και της 17ης Δεκεμβρίου 2004, τα οποία δεν διόρθωσε στη συνέχεια ούτε η Επιτροπή ούτε το Γενικό Δικαστήριο. Αφετέρου, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση σιωπά αναφορικά με όσα τονίστηκαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 16ης Μαΐου 2012 όσον αφορά την έννοια του περιορισμού «λόγω του αντικειμένου», σε σχέση ιδίως με την ερμηνεία της αποφάσεως Beef Industry Development Society και Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643, στο εξής: απόφαση BIDS).

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 18 Με τον πρώτο λόγο το αναιρεσίον, υποστηριζόμενο από τις BNP Paribas, BPCE και Société Générale, υποστηρίζει ότι, κατά την εκτίμηση του περιεχομένου, των σκοπών και του πλαισίου στο οποίο εντάσσονταν τα επίμαχα μέτρα, το Γενικό Δικαστήριο πλανήθηκε σε πολλά σημεία κατά την εφαρμογή της έννοιας του περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» όπως αυτή χρησιμοποιείται στο άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, πράγμα το οποίο το οδήγησε να απαγορεύσει στην ουσία κάθε τιμή την οποία χρεώνει ένας επιχειρηματίας σε κάποιον άλλο. Ο λόγος αυτός υποδιαιρείται σε τρία σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου, που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση του περιεχομένου των επίμαχων μέτρων

- 19 Το αναιρεσίον, υποστηριζόμενο από τις BNP Paribas, BPCE και Société Générale, διατείνεται, πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο πλανήθηκε σε πολλά σημεία κατά την εξέταση του «ίδιου του αντικειμένου» των επίμαχων μέτρων.
- 20 Το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε εξέταση του κατά πόσον ήταν επιζήμια για τον ανταγωνισμό τα επίμαχα μέτρα λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενό τους, αλλά στηρίχθηκε αποκλειστικά στις υποκειμενικές προθέσεις ορισμένων μελών του Groupement. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο πλανήθηκε, στις σκέψεις 126 και 132 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αποφαινόμενο ότι από το ίδιο το κείμενο των εν λόγω μέτρων προκύπτει ότι τα μέτρα αυτά είχαν αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αντικείμενο που συνίστατο στην παρεμπόδιση του ανταγωνισμού εκ μέρους των νεοεισερχομένων στη σχετική αγορά. Τα εν λόγω μέτρα δεν περιλαμβάνουν κανένα επιζήμιο για τον ανταγωνισμό μηχανισμό. Αφενός, το αντικείμενο των μέτρων αυτών είναι, σε αντίθεση με τα επίμαχα στην απόφαση BIDS μέτρα, όχι να υποχρεώσει διάφορα μέλη να αποχωρήσουν από το Groupement ή να εμποδίσει την είσοδο νέων μελών σε αυτό, αλλά να αυξήσει τον αριθμό των εντεταγμένων στο σύστημα εμπόρων. Αφετέρου, τα μέτρα αυτά περιορίζονταν στην παροχή στα μέλη του συστήματος CB διαφόρων εναλλακτικών επιλογών όσον αφορά μια δίκαιη συνεισφορά στο σύστημα, αφήνοντάς τα ελεύθερα να επιλέξουν πώς θα συνεισφέρουν σε συνάρτηση με τη δική τους ατομική στρατηγική.

- 21 Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία αποφαινόμενο, στις σκέψεις 127, 170 και 178 έως 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ορισμένα προσκόμματα καθιστούσαν εξαιρετικά δυσχερή, στην πράξη, την ανάπτυξη της συνιστάμενης στη διενέργεια πληρωμών δραστηριότητας από ένα νεοεισερχόμενο, στηριζόμενο στις δηλώσεις της Επιτροπής και παραβλέποντας, χωρίς πειστική εξήγηση, τα αποδεικνύοντα το αντίθετο στοιχεία.
- 22 Δεύτερον, το αναιρεσίον υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο πλανήθηκε σε πολλά σημεία λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό της λήψεως των εν λόγω μέτρων, όπως αυτό προέκυπτε από έγγραφα κατασχεθέντα στο πλαίσιο ερευνών που διενεργήθηκαν στα γραφεία του Groupement και σε εκείνα ορισμένων εκ των μελών του.
- 23 Καταρχάς, επειδή το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη, στις σκέψεις 186 και 256 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, «εσωτερικές» δηλώσεις προερχόμενες από ορισμένες ηγετικές επιχειρήσεις που προηγήθηκαν της λήψεως των επίμαχων μέτρων, προκειμένου να αναλύσει το αντικείμενο των μέτρων αυτών, η εξέτασή του όσον αφορά την ύπαρξη αντικειμένου αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού πάσχει, διότι οι δηλώσεις αυτές εκφράζουν τη βούληση όχι του Groupement, αλλά ορισμένων από τα μέλη του. Ωστόσο, μια απόφαση μπορεί να λογίζεται ως απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων για τον λόγο ότι συνιστά την πιστή έκφραση της βουλήσεως του αποφασίζοντος. Εν προκειμένω, οι περιστάσεις που συνδέονται με την προετοιμασία και τη λήψη της αποφάσεως δεν ασκούν επιρροή, διότι μόνον η τελική απόφαση, ήτοι τα κοινοποιηθέντα μέτρα, εκφράζει πλήρως την πρόθεση του Groupement. Εξάλλου, το ιστορικό της λήψεως των ως άνω μέτρων ελήφθη υπόψη όχι προς επίρρωση της αναλύσεως του αντικειμένου τους, αλλά αντί μιας εις βάθος αναλύσεως του περιεχομένου τους.
- 24 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία, προβαίνοντας σε βεβαιωμένες επιλογές μεταξύ των προπαρασκευαστικών δηλώσεων, των κατασχεθέντων εγγράφων και διαφόρων δηλώσεων των νεοεισερχομένων. Εντούτοις, ορισμένα στοιχεία, τα οποία αφορούν μεταξύ άλλων την ανάγκη καταπολεμήσεως του παρασιτισμού και την προσπάθεια τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, είναι δηλωτικά πραγματικής αμφιβολίας ως προς την ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού, πράγμα το οποίο θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη από το Γενικό Δικαστήριο. Η παραμόρφωση αυτή καθίσταται ακόμη πιο πρόδηλη από το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε στα ίδια στοιχεία με αυτά τα οποία χρησιμοποίησε η Επιτροπή χωρίς να αποστεί των συμπερασμάτων της πρώτης κοινοποιήσεως αιτιάσεων.
- 25 Οι BNP Paribas, BPCE και Société Générale προσθέτουν ότι το Γενικό Δικαστήριο πεπλανημένως έκρινε, στις σκέψεις 124 και 146 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η έννοια του περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» δεν πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς. Η έννοια αυτή δεν μπορεί να έχει εφαρμογή παρά μόνο στις συμφωνίες οι οποίες επιδιώκουν καθαυτές σκοπό του οποίου η ίδια η φύση έχει μια τέτοια βαρύτητα ή έναν τόσο επιζήμιο για τον ανταγωνισμό χαρακτήρα ώστε να συνάγεται χωρίς καμία αμφιβολία ότι θα έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη λειτουργία του ανταγωνισμού, οπότε δεν απαιτείται η εκτίμηση των ενδεχόμενων αποτελεσμάτων τους.
- 26 Η Επιτροπή εκτιμά, όσον αφορά, πρώτον, την εξέταση του αντικειμένου των επίμαχων μέτρων, ότι, εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε την ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού λόγω του αντικειμένου χωρίς να στηριχθεί στις δηλώσεις μελών του Groupement, αλλά αφού εξέτασε το περιεχόμενο του MERFA, κατά το οποίο το σχετικό τέλος θα επιβάλλεται σε όλες τις τράπεζες των οποίων η συνιστάμενη στη διενέργεια πληρωμών δραστηριότητα είναι σαφώς μικρότερη από την εκδοτική τους δραστηριότητα. Το πραγματικό αντικείμενο του MERFA είναι, συνεπώς, να υπαγορεύσει έναν τρόπο συμπεριφοράς –ήτοι τον περιορισμό της εκδόσεως καρτών ή την αποδοχή της καταβολής τέλους το οποίο δεν θα βαρύνει τις ηγετικές επιχειρήσεις– περιορίζοντας τη δυνατότητα των νεοεισερχομένων να ανταγωνιστούν ελεύθερα τις ως άνω ηγετικές επιχειρήσεις. Το αναιρεσίον δεν αποδεικνύει ότι μέτρα που σκοπούν τον αποκλεισμό ορισμένων νεοεισερχομένων από την αγορά εκδόσεως καρτών δεν αποτελούν περιορισμούς του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου». Όσον αφορά το επιχείρημα ότι τα μέτρα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα απλώς να

παρακινούν τις επιχειρήσεις να ενεργούν με συγκεκριμένο τρόπο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε και επιβεβαίωσε το συμπέρασμα της Επιτροπής σχετικά με τη διαπίστωση σοβαρών προσκομμάτων στην ανάπτυξη της σχετικής με τις πληρωμές δραστηριότητας. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε ότι οι νεοεισερχόμενοι είχαν πλέον δύο μόνον επιλογές, ήτοι να καταβάλουν τα σχετικά τέλη ή να περιορίσουν την εκδοτική τους δραστηριότητα. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς υπογράμμισε την ομοιότητα των μέτρων τα οποία αφορούσε η απόφαση BIDS και των επίμαχων μέτρων, καθόσον αυτά παρακωλύουν τη φυσιολογική εξέλιξη των μεριδίων αγοράς των παραγωγών, οι οποίοι, λόγω του αποτρεπτικού χαρακτήρα της επιβαλλόμενης εισφοράς, έχουν κίνητρο να μην υπερβαίνουν ορισμένο όγκο παραγωγής.

- 27 Η Επιτροπή εκτιμά, εξάλλου, ότι το αναιρεσείον δεν απέδειξε ότι από τα έγγραφα της δικογραφίας προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο προδήλως παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία. Για να καταλήξει στο συμπέρασμα, στη σκέψη 127 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ανάπτυξη της σχετικής με τις πληρωμές δραστηριότητας ήταν πολύ δυσχερής, το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε, στις σκέψεις 160 έως 194 της εν λόγω αποφάσεως, το σύνολο των επιχειρημάτων του αναιρεσείοντος. Οι ως άνω σκέψεις είναι αδιαμφισβήτητες και χωρίς να υπάρχει σοβαρός αντίλογος.
- 28 Όσον αφορά, δεύτερον, το ιστορικό της λήψεως των μέτρων, η Επιτροπή φρονεί ότι το αναιρεσείον επιζητεί την επανεξέταση των πραγματικών διαπιστώσεων που εκτίθενται στις σκέψεις 256 και 257 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και που δεν μπορούν πλέον να τεθούν υπό αμφισβήτηση στο στάδιο της αιτήσεως αναίρεσεως. Εν πάση περιπτώσει, η διαπίστωση ότι μια σύμβαση έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού δεν κλονίζεται από το γεγονός ότι δεν αποδεικνύεται η πρόθεση περιορισμού του ανταγωνισμού όσον αφορά όλους τους συμβαλλομένους. Εξάλλου, προκύπτει σαφώς από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι οι δηλώσεις και οι αντικειμενικές προθέσεις ορισμένων μελών του Groupement ελήφθησαν υπόψη από το Γενικό Δικαστήριο ως συμπληρωματικά και επιβεβαιωτικά στοιχεία. Τέλος, το αναιρεσείον δεν προσδιορίζει κανένα από τα στοιχεία που φέρεται ότι παραμορφώθηκαν και δεν εξηγεί τους προβαλλόμενους λόγους αμφιβολίας. Κατά συνέπεια, η αιτίαση περί παραμορφώσεως στοιχείων είναι απαράδεκτη.

Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου, που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση των σκοπών των επίμαχων μέτρων

- 29 Το αναιρεσείον φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο, μολονότι αναγνώρισε ότι η καταπολέμηση του παρασιτισμού του συστήματος CB αποτελεί νόμιμο σκοπό, κακώς αρνήθηκε να εξετάσει τον σκοπό αυτόν υπό το πρίσμα του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε με τον τρόπο αυτόν ότι τα μέτρα κατά του παρασιτισμού είναι εκ φύσεως αντίθετα προς τους κανόνες του ανταγωνισμού. Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να αναγνωρίσει ότι αποκλείεται η ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού λόγω του αντικειμένου, δεδομένου ότι τα μέτρα του Groupement έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της συνιστάμενης στη διενέργεια πληρωμών δραστηριότητας και την επιδίωξη βελτιστοποιήσεως μεταξύ των συνιστάμενων στη διενέργεια πληρωμών δραστηριοτήτων και των εκδοτικών δραστηριοτήτων. Τα μέτρα αυτά είναι ενδεδειγμένα έναντι της αρχής της αναλογικότητας, δεδομένου ότι είναι συστημικού χαρακτήρα μέτρα λαμβανόμενα προς το συνολικό συμφέρον του συστήματος καρτών CB, ενώ παράλληλα είναι ισορροπημένα, δεδομένου ότι παρέχουν σε κάθε μέλος του Groupement την ευχέρεια να προβεί στην κατάλληλη για την ατομική κατάσταση του επιλογή.
- 30 Η Société Générale προσθέτει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να δέχεται ότι οι σκοποί των επίμαχων μέτρων αποκλειστικά από την ανάλυση βάσει του άρθρου 81, παράγραφος 3, ΕΚ και ταυτόχρονα να κρίνει ότι η Επιτροπή edικαιούτο να λάβει υπόψη την πρόθεση των μερών για να εκτιμήσει τον περιοριστικό σε βάρος του ανταγωνισμού χαρακτήρα των μέτρων αυτών. Επιπροσθέτως, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξακριβώσει το προβληθέν αξίωμα της Επιτροπής,

κατά το οποίο τα επίμαχα μέτρα δεν ήταν πρόσφορα προς ενθάρρυνση της σχετικής με τις πληρωμές δραστηριότητας. Προς προσδιορισμό του αν μια συμφωνία εμπίπτει στο άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σκοποί τους οποίους αυτή επιδιώκει.

- 31 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το αναιρεσίον, που δεν επικαλέστηκε τη θεωρία των δευτερευόντων περιορισμών ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεν αποδεικνύει ότι ο επιβαλλόμενος στους νεοεισερχομένους περιορισμός της ελευθερίας δράσεως υπέρ των υφισταμένων τραπεζών ήταν αναγκαίος προς επίτευξη του σκοπού της καταπολεμήσεως του παρασιτισμού του συστήματος CB. Στην πραγματικότητα, τα επίμαχα μέτρα είναι απρόσφορα προς επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών και εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις προς όφελος των ηγετικών επιχειρήσεων. Το Γενικό Δικαστήριο έχει ήδη απορρίψει τα επιχειρήματα του αναιρεσίοντος, ενώ αυτά δεν στηρίζονται σε καμία συλλογιστική ούτε σε αποδείξεις. Τα επιχειρήματα αυτά αντιφάσκουν προς τις πραγματικές διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου.

Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου, που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση του γενικού πλαισίου των επίμαχων μέτρων

- 32 Το αναιρεσίον, υποστηριζόμενο από τις BPCE και Société Générale, υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο πλανήθηκε σε πολλά σημεία καθόσον, αφενός, παρέλειψε να προβεί σε συνολική ανάλυση του συστήματος CB και, αφετέρου, αγνόησε τα διφορούμενα αποτελέσματα επί του ανταγωνισμού των μέτρων του Groupement, εστιάζοντας μόνο στη δραστηριότητα εκδόσεως καρτών και μη λαμβάνοντας υπόψη ούτε τον θεμιτό σκοπό υπερασπίσεως του συστήματος CB κατά των φαινομένων παρασιτισμού ούτε την ύπαρξη έντονου ανταγωνισμού όσον αφορά τις σχετικές με τις πληρωμές δραστηριότητες.
- 33 Πρώτον, το αναιρεσίον προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έλαβε εσφαλμένως υπόψη το νομικό πλαίσιο της διαφοράς, προβαίνοντας σε εσφαλμένη ερμηνεία της νομολογίας. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να διαπιστώσει ότι τα επίμαχα μέτρα ήταν ριζικά διαφορετικά από τις επιζήμιες για τον ανταγωνισμό πρακτικές τις οποίες αφορούσαν προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο ματαιώς επιχείρησε να διαπιστώσει ομοιότητες της υπό κρίση υποθέσεως με εκείνη της αποφάσεως BIDS. Επιπλέον, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πάσχει αντιφατική αιτιολογία, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 94 και 99 της εν λόγω αποφάσεως, δέχθηκε ταυτοχρόνως ότι οι πρακτικές που είχαν εξεταστεί στις αποφάσεις της Επιτροπής της 9ης Αυγούστου 2001, Visa International (COMP/2929.373), και της 24ης Ιουλίου 2002, Visa International – Πολυμερής διατραπεζική προμήθεια (COMP/29.373), είναι αισθητώς διαφορετικές από αυτές που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας υποθέσεως και ότι αυτές οι δύο αποφάσεις αφορούν «παρεμφερείς ή ταυτόσημες καταστάσεις». Η ύπαρξη σφάλματος στην ανάλυση προκύπτει μεταξύ άλλων από το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε δεχθεί να συζητήσει το ενδεχόμενο αναλήψεως δεσμεύσεων δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, ήτοι λήψεως μέτρων δυνάμενων «να ανταποκριθούν στις αντιρρήσεις της», και αποφεύγοντας να προβεί στον χαρακτηρισμό μιας πράξεως ως παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού.
- 34 Δεύτερον, το αναιρεσίον φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο πεπλανημένως έλαβε υπόψη τη γενική οικονομική αλληλουχία, παραβλέποντας την αμφίπλευρη φύση της λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών. Το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως περιόρισε την εξέτασή του στην αγορά εκδόσεως καρτών, χωρίς να λάβει υπόψη τη σχετική με τις πληρωμές αγορά. Αναγνωρίζοντας όμως την αμφίπλευρη φύση του συστήματος CB, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι μόνο μία από τις δύο αυτές πτυχές του εν λόγω συστήματος ήταν αποκλειστικά κρίσιμη για την ορθή εξέταση των επίμαχων μέτρων. Η συνεκτίμηση και των δύο αυτών πτυχών έπρεπε να οδηγήσει το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι εν λόγω μέτρα όντως αποσκοπούσαν στο να προστατεύσουν το σύστημα αυτό και όχι στο να περιορίσουν τον ανταγωνισμό των εκδοτών καρτών CB.

- 35 Η BPCE και η Société Générale προσθέτουν επ' αυτού ότι, κρίνοντας, στη σκέψη 105 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, ότι οι απαιτήσεις ισορροπίας μεταξύ των δραστηριοτήτων αυτών δεν πρέπει να εξεταστούν με κριτήριο το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, διότι η μόνη αγορά που ελήφθη υπόψη είναι αυτή της εκδόσεως καρτών, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε σύγχυση μεταξύ των εννοιών του ορισμού της σχετικής αγοράς και της αναλύσεως του γενικού νομικού και οικονομικού πλαισίου μιας συμφωνίας. Εντούτοις, από τη νομολογία δεν προκύπτει ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, θα μπορούσαν κατά τον ορισμό της σχετικής αγοράς να αποκλεισθούν από την ανάλυση που απαιτείται στο πλαίσιο της αναζητήσεως ενός ενδεχόμενου αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού σκοπού στοιχεία οικονομικής ή νομικής φύσεως απλώς και μόνον επειδή ανήκουν σε διαφορετική αγορά.
- 36 Τρίτον, το αναιρεσείον εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έλαβε υπόψη το οικονομικό πλαίσιο παραλείποντας να ασκήσει τον έλεγχό του όσον αφορά περίπλοκες οικονομικές εκτιμήσεις. Πάντως, στον δικαστή της Ένωσης εναπόκειται να ελέγχει αν τα στοιχεία των οποίων γίνεται επίκληση αποτελούν το σύνολο των κρίσιμων στοιχείων που πρέπει να ληφθούν υπόψη προς εκτίμηση μιας περίπλοκης καταστάσεως και αν είναι ικανά να στηρίξουν τα σχετικά συμπεράσματα. Εν προκειμένω, ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως προέβη στον ως άνω στοιχειώδη και αντικειμενικό έλεγχο των οικονομικών εκτιμήσεων που περιλαμβάνονται στην επίδικη απόφαση, αλλά απλώς περιορίστηκε, στις σκέψεις 320 και 321 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, να αποκλείσει ορισμένες οικονομικές μελέτες που είχε προσκομίσει το Groupement, με την αιτιολογία ότι δήθεν αντέφασκαν προς άλλες.
- 37 Η Επιτροπή υποστηρίζει, πρώτον, ότι το αναιρεσείον προβαίνει σε στρεβλή ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν διέκρινε κάποιο διφορούμενο αποτέλεσμα επί του ανταγωνισμού. Το Γενικό Δικαστήριο κατέδειξε ότι τα σχετικά μέτρα δεν προωθούν τον ανταγωνισμό και ότι δεν υφίσταται παρασιτισμός του συστήματος CB. Κατά συνέπεια, η καταπολέμηση του παρασιτισμού δεν μπορεί να δικαιολογήσει μέτρο που εισάγει δυσμενείς διακρίσεις και καθιστά δυσχερέστερες τις συνθήκες εισόδου στην αγορά. Εξάλλου, τα είδη συμφωνιών στα οποία αναφέρεται το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ δεν συνιστούν έναν εξαντλητικό κατάλογο απαγορευομένων συμπράξεων. Τα επίμαχα μέτρα έχουν περισσότερο τον χαρακτήρα συμπράξεως όπως οι επίμαχες στην απόφαση BIDS πρακτικές που χαρακτηρίστηκαν ως περιορίζουσες τον ανταγωνισμό λόγω του αντικειμένου τους, για τους λόγους που παρατίθενται στις σκέψεις 197 και 198 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης. Παρά την περιπλοκότητα των μέτρων αυτών, προκύπτει σαφώς η φύση τους ως συμφωνιών περί αποκλεισμού ανταγωνιστών με σκοπό την αποθάρρυνση κάθε νέας εισόδου ανταγωνιστών στην αγορά. Όσον αφορά την τήρηση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξήγησε, στις σκέψεις 94 έως 99 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, τους λόγους για τους οποίους οι αποφάσεις «Visa International – Πολυμερής διατραπεζική προμήθεια» είναι αισθητά διαφορετικές από τα επίμαχα μέτρα. Τέλος, όσον αφορά το γεγονός ότι οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις προσφέρθηκαν να αναλάβουν δεσμεύσεις συναφώς, ο σχετικός λόγος είναι απαράδεκτος διότι δεν είχε προβληθεί κάτι τέτοιο ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως στον τομέα αυτόν και από κανένα στοιχείο δεν μπορεί να συναχθεί ότι ο αμελητέος, όπως προβάλλεται, χαρακτήρας της παραβάσεως οδήγησε την Επιτροπή να κινήσει μια διαδικασία αναλήψεως δεσμεύσεων.
- 38 Δεύτερον, όσον αφορά την αμφίπλευρη φύση του συστήματος CB, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε και επαλήθευσε τους λόγους για τους οποίους η ίδια δεν δέχθηκε ορισμένες μελέτες τις οποίες είχε προσκομίσει το Groupement. Η αιτίαση ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν απάντησε στη θέση των οικονομολόγων, επομένως, δεν είναι «άξια λόγου» και, εν πάση περιπτώσει, αφορά πραγματικό ζήτημα που δεν εμπίπτει στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως. Εξάλλου, στην υπό κρίση υπόθεση, η παράβαση αφορά μόνον την αγορά εκδόσεως καρτών. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την άποψη ότι οι σχετικές με τις πληρωμές δραστηριότητες και εκείνες που αφορούν την έκδοση καρτών υπάγονται σε μια ενιαία αγορά τραπεζικών υπηρεσιών παρεχόμενων από τραπεζικά ιδρύματα ευρισκόμενα πλησίον του τόπου κατοικίας του πελάτη.

- 39 Τρίτον, όσον αφορά τον έλεγχο που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο επί των περίπλοκων οικονομικών εκτιμήσεων, η Επιτροπή φρονεί ότι από τις σκέψεις 320 και 321 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο προχώρησε σε ανάγνωση και σε ανάλυση των δύο συμπληρωματικών μελετών που προσκόμισε το αναιρεσίον για να αποδείξει ότι κάποια εξωτερικά στοιχεία υπέρ του ανταγωνισμού απορρέοντα από τη σχετική με τις πληρωμές δραστηριότητα ήταν σημαντικότερα από εκείνα που απέρρεαν από τη δραστηριότητα εκδόσεως καρτών. Εξάλλου, όταν προβλήθηκε το επιχείρημα της παραμορφώσεως από την Επιτροπή των δύο αυτών μελετών, το Γενικό Δικαστήριο το απέρριψε. Το αναιρεσίον δεν αποδεικνύει ότι η εξέταση του Γενικού Δικαστηρίου πάσχει πλάνη περί το δίκαιο ή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 40 Με τον πρώτο λόγο, τα τρία σκέλη του οποίου πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αναιρεσίον, υποστηριζόμενο από τις BNP Paribas, BPCE και Société Générale, διατείνεται κατά βάση ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πάσχει πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο, κατά παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, έκρινε ότι τα επίμαχα μέτρα είχαν ως «αντικείμενο» να παρεμποδίσουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, παραλείποντας εσφαλμένως με τον τρόπο αυτόν την εξέταση των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων τους επί του ανταγωνισμού.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 41 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί εκ προοιμίου ότι από τα άρθρα 256 ΕΚ και 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεων του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του έχουν υποβληθεί, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών. Εντούτοις, όταν το Γενικό Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, δυνάμει του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, να ασκήσει έλεγχο όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών αυτών περιστατικών και τις έννομες συνέπειες που έχει συναγάγει συναφώς το Γενικό Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Alliance One International και Standard Commercial Tobacco κατά Επιτροπής και Επιτροπή κατά Alliance One International κ.λπ., C-628/10 P και C-14/11 P, EU:C:2012:479, σκέψη 84 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 42 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με τους κανόνες των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ περί κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ Επιτροπής και δικαστηρίων της Ένωσης, εναπόκειται στην Επιτροπή, υπό τον έλεγχο του Γενικού Δικαστηρίου και του Δικαστηρίου, να μεριμνά για την εφαρμογή των αρχών που θέτουν τα άρθρα 81 ΕΚ και 82 ΕΚ (βλ. επ' αυτού, μεταξύ άλλων, απόφαση Masterfoods και HB, C-344/98, EU:C:2000:689, σκέψη 46).
- 43 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται σήμερα με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., επ' αυτού, μεταξύ άλλων, αποφάσεις Χαλκόρ κατά Επιτροπής, C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 44 Έτσι, από τη νομολογία της Ένωσης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο, οσάκις επιλαμβάνεται προσφυγής ακυρώσεως μιας αποφάσεως εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, οφείλει να ασκεί, εν γένει, πλήρη έλεγχο ως προς το αν συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, βάσει στοιχείων προσκομιζόμενων από τον προσφεύγοντα προς στήριξη των προβαλλόμενων επιχειρημάτων (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής, 42/84, EU:C:1985:327, σκέψη 34· Χαλκόρ κατά Επιτροπής, EU:C:2011:815, σκέψεις 54 και 62, καθώς και Otis κ.λπ., C-199/11, EU:C:2012:684, σκέψη 59). Το Γενικό Δικαστήριο

πρέπει επίσης να εξακριβώνει αν η Επιτροπή έχει αιτιολογήσει την απόφασή της (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις Χαλκόρ κατά Επιτροπής, EU:C:2011:815, σκέψη 61 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και Otis κ.λπ., EU:C:2012:684, σκέψη 60).

- 45 Κατά τον έλεγχο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να στηριχθεί στο περιθώριο εκτιμήσεως που έχει η Επιτροπή, στο πλαίσιο του ρόλου που της έχει ανατεθεί, στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού, από τις Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ, προκειμένου να παραιτηθεί της ασκήσεως εμπειριστατωμένου ελέγχου τόσο των νομικών όσο και των πραγματικών στοιχείων (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις Χαλκόρ κατά Επιτροπής, EU:C:2011:815, σκέψη 62, καθώς και Otis κ.λπ., EU:C:2012:684, σκέψη 61).
- 46 Ειδικότερα, καίτοι η Επιτροπή διαθέτει, στο πλαίσιο της αποστολής της, περιθώριο εκτιμήσεως στον οικονομικό τομέα, ιδίως στο πλαίσιο περίπλοκων οικονομικών εκτιμήσεων, τούτο δεν σημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να απέχει από τον έλεγχο του εκ μέρους της Επιτροπής νομικού χαρακτηρισμού στοιχείων οικονομικής φύσεως, όπως προκύπτει από την προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως. Πράγματι, μολονότι δεν εναπόκειται στο Γενικό Δικαστήριο να υποκαταστήσει στην οικονομική εκτίμησή της την Επιτροπή, η οποία έχει τη θεσμική αρμοδιότητα προς τούτο (βλ. επ' αυτού, μεταξύ άλλων, αποφάσεις Bertelsmann και Sony Corporation of America κατά Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, σκέψη 145, καθώς και Frucona Košice κατά Επιτροπής, C-73/11 P, EU:C:2013:32, σκέψη 89 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), από παγιωμένη πλέον νομολογία προκύπτει ότι ο δικαστής της Ένωσης οφείλει ιδίως να ελέγχει όχι μόνον την ακρίβεια των προβαλλόμενων αποδεικτικών στοιχείων, την αξιοπιστία τους και τον εύλογο χαρακτήρα τους, αλλά και να ελέγχει αν τα στοιχεία αυτά αποτελούν το σύνολο των κρίσιμων δεδομένων που πρέπει να ληφθούν υπόψη για να αξιολογηθεί μια πολύπλοκη κατάσταση, καθώς και αν τεκμηριώνουν τα συμπεράσματα τα οποία συνάγονται από αυτά (βλ. επ' αυτού, μεταξύ άλλων, αποφάσεις Χαλκόρ κατά Επιτροπής, EU:C:2011:815, σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και Otis κ.λπ., EU:C:2012:684, σκέψη 59).
- 47 Με γνώμονα αυτές τις αρχές πρέπει να εξεταστεί αν ορθώς το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ότι τα επίμαχα μέτρα έχουν ως σκοπό να παρεμποδίσουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- Επί της εξετάσεως της υπάρξεως περιορισμού του ανταγωνισμού λόγω του αντικειμένου υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ
- 48 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, για να εμπίπτει συμφωνία, απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική στην απαγόρευση την οποία προβλέπει το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, πρέπει να έχει «ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα» την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς.
- 49 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ορισμένα είδη συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων είναι αρκούντως επιβλαβή για τον ανταγωνισμό ώστε να μην απαιτείται εξέταση των αποτελεσμάτων τους (βλ. επ' αυτού, μεταξύ άλλων, αποφάσεις LTM, 56/65, EU:C:1966:38, 359 και 360· BIDS, EU:C:2008:643, σκέψη 15, καθώς και Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., C-32/11, EU:C:2013:160, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 50 Η νομολογία αυτή στηρίζεται στο γεγονός ότι ορισμένες μορφές συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων μπορούν να λογίζονται, ως εκ της φύσεώς τους, ως παραβλάπτουσες την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού (βλ. επ' αυτού, μεταξύ άλλων, απόφαση Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., EU:C:2013:160, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 51 Έτσι, δεν αμφισβητείται ότι ορισμένες μορφές συμπαιγνίας, όπως αυτές που οδηγούν στον οριζόντιο καθορισμό των τιμών από συμπράξεις, μπορεί να λογίζεται ότι ενδέχεται να έχουν τέτοια δυσμενή αποτελέσματα επί των τιμών, της ποσότητας ή της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών, ειδικότερα, ώστε, για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, να παρέλκει να αποδειχθεί ότι έχουν συγκεκριμένα αποτελέσματα στην αγορά (βλ. επ' αυτού, μεταξύ άλλων, απόφαση Clair, 123/83, EU:C:1985:33, σκέψη 22). Πράγματι, η πείρα δείχνει ότι τέτοιες πρακτικές επιφέρουν μειώσεις της παραγωγής και αυξήσεις τιμών, με τελικό αποτέλεσμα την κακή κατανομή των πόρων σε βάρος, ειδικότερα, των καταναλωτών.
- 52 Αν από την ανάλυση του περιεχομένου ενός είδους συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων δεν προκύψει ότι αυτός είναι αρκούντως επιζήμιος για τον ανταγωνισμό, πρέπει να εξεταστούν τα αποτελέσματά του, προκειμένου δε να απαγορευθεί αυτός πρέπει να συντρέχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι πράγματι ο ανταγωνισμός είτε παρεμποδίστηκε είτε περιορίστηκε είτε νοθεύτηκε αισθητά (απόφαση Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., EU:C:2013:160, σκέψη 34 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 53 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, για την εκτίμηση του αν μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων ή μια απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων είναι αρκούντως επιζήμια ώστε να λογίζεται ως περιορισμός του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το περιεχόμενο των διατάξεών της, οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει, καθώς και το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται. Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του ανωτέρω πλαισίου, πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η φύση των επηρεαζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών καθώς και οι πραγματικές συνθήκες της λειτουργίας και της διαρθρώσεως της οικείας αγοράς ή των οικείων αγορών (βλ., επ' αυτού, απόφαση Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., EU:C:2013:160, σκέψη 36 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 54 Επιπλέον, μολονότι η πρόθεση των μερών δεν συνιστά στοιχείο αναγκαίο για τον προσδιορισμό του περιοριστικού χαρακτήρα μιας συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων, ουδόλως απαγορεύεται στις αρμόδιες για τον ανταγωνισμό αρχές ή στα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα και τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης να τη λαμβάνουν υπόψη (βλ. απόφαση Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., EU:C:2013:160, σκέψη 37 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 55 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο, όταν καθόρισε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση τα κρίσιμα νομικά κριτήρια προς προσδιορισμό της υπάρξεως, στην υπό κρίση υπόθεση, περιορισμού του ανταγωνισμού λόγω του αντικειμένου υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, εξέθεσε, στις σκέψεις 124 και 125 της αποφάσεως αυτής, τα ακόλουθα:

«124 Κατά τη νομολογία, τα είδη συμφωνιών που καλύπτει το άρθρο 81, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως ε', ΕΚ δεν αποτελούν έναν εξαντλητικό κατάλογο απαγορευομένων συμπράξεων και, επομένως, η έννοια της παραβάσεως λόγω του αντικειμένου δεν χρειάζεται να ερμηνευθεί συσταλτικώς (βλ., επ' αυτού, απόφαση [BIDS, EU:C:2008:643], σκέψεις 22 και 23).

125 Προς εκτίμηση του αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού χαρακτήρα μιας συμφωνίας ή αποφάσεως ενώσεως επιχειρήσεων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ιδίως το περιεχόμενο των όρων της, οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει καθώς και το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται. Συναφώς, αρκεί η συμφωνία ή η απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων να είναι ικανή να έχει επιζήμια για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα. Με άλλα λόγια, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού και νομικού πλαισίου, πρέπει απλώς να είναι πράγματι ικανή να εμποδίσει, να περιορίσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς. Δεν απαιτείται να παρεμποδίστηκε, να περιορίστηκε ή να νοθεύτηκε όντως ο ανταγωνισμός ούτε να υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ της αποφάσεως αυτής και των τιμών καταναλωτή. Επιπλέον, μολονότι η πρόθεση των μερών δεν συνιστά στοιχείο αναγκαίο για τον προσδιορισμό του περιοριστικού χαρακτήρα μιας συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων, ουδόλως απαγορεύεται στην Επιτροπή ή στα κοινοτικά δικαστήρια να τη λαμβάνουν

υπόψη (βλ., επ' αυτού, απόφαση T-Mobile Netherlands κ.λπ., C-8/08, [EU:C:2009:343], σκέψεις 31, 39 και 43, και απόφαση GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ., [C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P και C-519/06 P, EU:C:2009:610], σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).»

- 56 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με τον τρόπο αυτόν, το Γενικό Δικαστήριο αγνόησε, εν μέρει, τη νομολογία του Δικαστηρίου και, επομένως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά τον προσδιορισμό των κρίσιμων νομικών κριτηρίων προς εκτίμηση της υπάρξεως περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 57 Πράγματι, αφενός, στη σκέψη 125 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, ορίζοντας την έννοια του περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» κατά τη διάταξη αυτή, παρέλειψε να αναφερθεί στην πάγια νομολογία του Δικαστηρίου που μνημονεύεται ανωτέρω στις σκέψεις 49 έως 52 της παρούσας αποφάσεως, παραβλέποντας, ως εκ τούτου, ότι το ουσιώδες νομικό κριτήριο προς προσδιορισμό του αν ο συντονισμός μεταξύ επιχειρήσεων συνεπάγεται έναν τέτοιο περιορισμό του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» έγκειται στη διαπίστωση ότι ένας τέτοιος συντονισμός είναι, καθαυτόν, αρκούντως επιβλαβής για τον ανταγωνισμό.
- 58 Αφετέρου, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας αυτής, εσφαλμένως το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και, στη συνέχεια, στη σκέψη 146 της ίδιας αποφάσεως, ότι η έννοια του περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» δεν πρέπει να ερμηνευθεί «συσταλτικώς». Πράγματι, η έννοια του περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» δεν μπορεί να χρησιμοποιείται παρά μόνο σε ορισμένα είδη συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων τα οποία είναι αρκούντως επιβλαβή για τον ανταγωνισμό ώστε να μπορεί να γίνει δεκτό ότι παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων τους, διότι άλλως η Επιτροπή θα απαλλασσόταν από την υποχρέωση να αποδεικνύει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα στην αγορά συμφωνιών οι οποίες ουδόλως είναι δεδομένο ότι είναι εκ της φύσεώς τους επιβλαβείς για την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού. Συναφώς, δεν ασκεί επιρροή το ότι τα είδη συμφωνιών περί των οποίων κάνει λόγο το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ δεν αποτελούν έναν εξαντλητικό κατάλογο απαγορευομένων συμπράξεων.
- 59 Εντούτοις, πρέπει να εξεταστεί αν η ως άνω πλάνη περί το δίκαιο ήταν ικανή να επηρεάσει το κύρος της αναλύσεως στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των επίμαχων μέτρων έναντι του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 60 Επ' αυτού, διαπιστώνεται ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 198, 227 και 234 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα επίμαχα μέτρα έχουν ως σκοπό να περιορίσουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, καθόσον, κατ' ουσίαν, παρεμποδίζουν τον ανταγωνισμό εκ μέρους νεοεισερχομένων στην αγορά εκδόσεως καρτών πληρωμής στη Γαλλία.
- 61 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 137, 204, 220, 223, 238 και 267 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, αφού παρέθεσε, στις σκέψεις 126 έως 133 της αποφάσεως αυτής, το περιεχόμενο διαφόρων αιτιολογικών σκέψεων της επίδικης αποφάσεως, έκρινε ότι το ως άνω αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αντικείμενο προέκυπτε από τον τρόπο υπολογισμού που προέβλεπαν τα επίμαχα μέτρα.
- 62 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, ιδίως στις σκέψεις 76 και 140 έως 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το γεγονός ότι τα επίμαχα μέτρα επιδιώκουν τον θεμιτό σκοπό της καταπολεμήσεως του παρασιτισμού του συστήματος CB δεν αποκλείει τη δυνατότητα να έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά μείζονα δε λόγο διότι το εν λόγω αντικείμενο, όπως προκύπτει από το ίδιο το περιεχόμενο των προβλεπομένων μέτρων, αντιφάσκει προς τους σκοπούς που δηλώνει το Groupement.

- 63 Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, ιδίως στις σκέψεις 104 και 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι απαιτήσεις ισορροπίας μεταξύ της δραστηριότητας εκδόσεως καρτών και της σχετικής με τις πληρωμές στο πλαίσιο του συστήματος CB δεν εξετάστηκαν στο πλαίσιο του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, καθόσον η μόνη αγορά που ελήφθη υπόψη ήταν η ευρισκόμενη σε μεταγενέστερο στάδιο αγορά εκδόσεως καρτών πληρωμής.
- 64 Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε επίσης, ειδικότερα, στις σκέψεις 134, 136 και 267 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, στην επίδικη απόφασή της, η Επιτροπή στηρίχθηκε μόνο «συμπληρωματικά και επιβεβαιωτικά» στην πρόθεση του Groupement, όπως αυτή προκύπτει από τα έγγραφα τα οποία συνελέχθησαν κατά τους ελέγχους και περιελάμβαναν δηλώσεις των ηγετικών επιχειρήσεων στο στάδιο της προετοιμασίας των επίμαχων μέτρων.
- 65 Καίτοι προκύπτει έτσι από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το περιοριστικό αντικείμενο των επίμαχων μέτρων απέρρεε από το περιεχόμενό τους και μόνο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αντιθέτως, ουδόλως αιτιολόγησε, στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας της επίδικης αποφάσεως, πώς από το περιεχόμενο αυτό προέκυπτε η ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 66 Βεβαίως, το Γενικό Δικαστήριο τόνισε σχετικώς, στη σκέψη 132 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή είχε κρίνει, «λόγω του περιεχομένου των εν λόγω μέτρων και συνεπεία της δυσκολίας να αναπτυχθεί η συνιστάμενη στη διενέργεια πληρωμών δραστηριότητα, ότι τα ως άνω μέτρα επέβαλλαν στα μέλη του Groupement τα οποία υπέκειντο σε αυτά είτε να περιορίσουν την εκδοτική δραστηριότητά τους είτε να φέρουν δαπάνες (συνδεόμενες προς την έκδοση) τις οποίες δεν έφεραν τα λοιπά μέλη του Groupement, μεταξύ δε αυτών ούτε οι ηγετικές επιχειρήσεις. Έτσι όπως είχαν τα μέτρα αυτά, περιόριζαν τη δυνατότητα των μελών επί των οποίων εφαρμόζονταν να ανταγωνίζονται (μέσω των τιμών), στην αγορά της εκδόσεως καρτών, τα μέλη του Groupement τα οποία δεν υπέκειντο σε αυτές».
- 67 Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο σημείωσε, στη σκέψη 133 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή είχε εκθέσει ότι την αποστολή που είχε αναθέσει το Groupement στον MERFA, συνιστάμενη στην παροχή κινήτρων προκειμένου να αναπτυχθεί η αφορώσα τη διενέργεια πληρωμών δραστηριότητα, «αντιστρατεύονταν η ύπαρξη διατραπεζικών προμηθειών που ενθάρρυναν την εκδοτική δραστηριότητα [...] και το γεγονός ότι το πρόσθετο τέλος προσχωρήσεως και το τέλος αφυπνίσεως τιμωρούσαν τις τράπεζες που δεν είχαν εκδώσει επαρκή αριθμό καρτών κατά το πρόσφατο παρελθόν».
- 68 Εξ αυτού το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε, στις σκέψεις 197, 198, 227 και 234 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα επίμαχα μέτρα, όπως και εκείνα της αποφάσεως BIDS, είχαν ως σκοπό την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού εκ μέρους των νεοεισερχομένων στην αγορά εκδόσεως καρτών πληρωμής στη Γαλλία, καθόσον επέβαλλαν στις τράπεζες που μετείχαν σε αυτόν είτε να καταβάλουν τα σχετικά τέλος είτε να περιορίσουν τις συνδεόμενες με την έκδοση καρτών δραστηριότητές τους.
- 69 Εντούτοις, καίτοι το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε με τον τρόπο αυτόν τους λόγους για τους οποίους τα επίμαχα μέτρα, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου τους, είναι ικανά να περιορίσουν τον ανταγωνισμό και, επομένως, ενδέχεται να εμπίπτουν στην απαγόρευση που προβλέπει το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, αντιθέτως, παρά τις απαιτήσεις που απορρέουν από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 49 και 50 της παρούσας αποφάσεως, ουδόλως αιτιολόγησε γιατί ο εν λόγω περιορισμός του ανταγωνισμού είναι αρκούντως επιβλαβής για να μπορέσει να χαρακτηριστεί ως περιορισμός «λόγω του αντικειμένου» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, δεδομένου ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν περιλαμβάνει καμία σχετική ανάλυση.

- 70 Ασφαλώς, όπως ορθώς διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 76 και 140 έως 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το γεγονός ότι τα επίμαχα μέτρα επιδιώκουν τον θεμιτό σκοπό της καταπολέμησης του παρασιτισμού δεν αποκλείει τη δυνατότητα να έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, το περιοριστικό αυτό αντικείμενο όμως πρέπει να αποδειχθεί.
- 71 Εξ αυτού προκύπτει ότι, όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των επίμαχων μέτρων, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου όχι μόνον πάσχει έλλειψη αιτιολογίας, αλλά και εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 72 Πράγματι, μολονότι προκύπτει, ιδίως, από τις σκέψεις 204 και 247 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε επανειλημμένα το επιχείρημα του αναιρεσείουontos, κατά το οποίο από το περιεχόμενο των επίμαχων μέτρων απέρρευε ότι αυτά σκοπούσαν την ανάπτυξη των σχετικών με τις πληρωμές δραστηριοτήτων των μελών, προς επίτευξη της καλύτερης δυνατής ισορροπίας μεταξύ των δραστηριοτήτων εκδόσεως καρτών και των σχετικών με τις πληρωμές, είναι αδιαμφισβήτητο, αντιθέτως, όπως τούτο προκύπτει εξάλλου, ιδίως, από τις σκέψεις 198, 199, 245, 247 και 327 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα ως άνω μέτρα παρακινούσαν τα μέλη του Groupement που θα ήθελαν να αποφύγουν την καταβολή των προβλεπόμενων από τα εν λόγω μέτρα τελών να μην υπερβαίνουν ορισμένο όγκο εκδόσεως καρτών CB, ώστε να μπορούν να επιτυγχάνουν μια συγκεκριμένη αναλογία μεταξύ των δραστηριοτήτων εκδόσεως καρτών και των σχετικών με τις πληρωμές δραστηριοτήτων των μελών του Groupement.
- 73 Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο, αφού εξέθεσε, στη σκέψη 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Groupement δραστηριοποιείται στην «αγορά συστημάτων πληρωμών», στη σκέψη 102 της αποφάσεως αυτής τόνισε, στο πλαίσιο της αποκλειστικής του αρμοδιότητας εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, η οποία δεν αμφισβητείται στο πλαίσιο της παρούσας αιτήσεως αναιρέσεως, ότι, εν προκειμένω, σε ένα σύστημα πληρωμών με κάρτες διττής φύσεως, όπως αυτό του Groupement, οι δραστηριότητες εκδόσεως καρτών και οι σχετικές με τις πληρωμές είναι «αναγκαίες» η μία για την άλλη και για τη λειτουργία του συστήματος αυτού, δεδομένου ότι, αφενός, οι έμποροι δεν θα δέχονταν να υπαχθούν στο εν λόγω σύστημα αν ο αριθμός των κατόχων καρτών ήταν ανεπαρκής και, αφετέρου, οι καταναλωτές δεν θα ήθελαν να αποκτήσουν μια τέτοια κάρτα αν αυτή δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε επαρκή αριθμό εμπορών.
- 74 Αφού διαπίστωσε, κατά συνέπεια, στη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι υφίστατο «αλληλεπίδραση» μεταξύ των δραστηριοτήτων «εκδόσεως καρτών» και «πληρωμών» στο πλαίσιο ενός συστήματος πληρωμών και ότι οι δραστηριότητες αυτές είχαν «έμμεσα αποτελέσματα δικτύου», δεδομένου ότι η έκταση της αποδοχής των καρτών από τους εμπόρους και ο αριθμός καρτών σε κυκλοφορία ήταν στοιχεία που επηρέαζαν το ένα το άλλο, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα επίμαχα μέτρα είχαν ως αντικείμενο να περιορίσουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 75 Πράγματι, αφού δέχθηκε ότι με τα μέτρα αυτά επιδιωκόταν η επίτευξη μιας ορισμένης αναλογίας μεταξύ δραστηριοτήτων εκδόσεως και δραστηριοτήτων πληρωμών των μελών του Groupement, το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε να συναγάγει εξ αυτού το πολύ ότι τα εν λόγω μέτρα είχαν ως σκοπό την επιβολή της υποχρεώσεως καταβολής μιας χρηματικής εισφοράς στα μέλη του Groupement που επωφελούνταν από τις προσπάθειες των άλλων μελών προς ανάπτυξη των σχετικών με τις πληρωμές δραστηριοτήτων του συστήματος. Ένας τέτοιος σκοπός, όμως, δεν μπορεί να λογίζεται ως εκ φύσεως επιζήμιος για την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού, καθόσον, κατά τα λοιπά, το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε, ιδίως στις σκέψεις 76 και 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η καταπολέμηση του παρασιτισμού του συστήματος CB αποτελούσε θεμιτό σκοπό.
- 76 Συναφώς, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 149 των προτάσεών του, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, στη σκέψη 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ανάλυση των όρων ισορροπίας μεταξύ των δραστηριοτήτων εκδόσεως καρτών και των σχετικών με τις

πληρωμές στο πλαίσιο του συστήματος πληρωμών δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, διότι η σχετική αγορά ήταν όχι αυτή των συστημάτων πληρωμών στη Γαλλία, αλλά η ευρισκόμενη σε μεταγενέστερο στάδιο αγορά εκδόσεως καρτών πληρωμής εντός του κράτους μέλους αυτού.

- 77 Με τον τρόπο αυτό το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε σύγχυση μεταξύ του ζητήματος του ορισμού της σχετικής αγοράς και του ορισμού του γενικού πλαισίου που έπρεπε να ληφθεί υπόψη προς προσδιορισμό του αν το περιεχόμενο μιας συμφωνίας ή μιας αποφάσεως ενώσεως επιχειρήσεων συνεπάγεται την ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 78 Πράγματι, για την εκτίμηση του αν ένας συντονισμός μεταξύ επιχειρήσεων είναι εκ της φύσεώς του αρκούντως επιζήμιος για την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, κατά τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 53 της παρούσας αποφάσεως, κάθε κρίσιμο στοιχείο, σε συνάρτηση, ιδίως, με τη φύση των οικείων υπηρεσιών, καθώς και με τους πραγματικούς όρους λειτουργίας των αγορών και με τη δομή τους, σχετικό με το οικονομικό ή νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται ο συντονισμός αυτός, χωρίς να έχει σημασία το αν το οικείο στοιχείο υπάγεται ή όχι στη σχετική αγορά.
- 79 Τούτο πρέπει να συμβαίνει, ειδικότερα, όταν το στοιχείο αυτό συνίσταται ακριβώς στη συνεκτίμηση της αλληλεπιδράσεως μεταξύ της σχετικής αγοράς και μιας διαφορετικής αλλά συνδεδεμένης αγοράς (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις Δηλιμίτης, C-234/89, EU:C:1991:91, σκέψεις 17 έως 23, καθώς και Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., EU:C:2013:160, σκέψη 42) και, κατά μείζονα λόγο, όταν υπάρχει, όπως εν προκειμένω, αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο πτυχών ενός αμφίπλευρου συστήματος.
- 80 Ασφαλώς, δεν μπορεί να αποκλειστεί, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 198, 227 και 234 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το ενδεχόμενο να παρεμποδίζουν τα επίμαχα μέτρα τον ανταγωνισμό εκ μέρους των νεοεισερχομένων, λαμβανομένης υπόψη της δυσχέρειας που αυτά δημιουργούν όσον αφορά την αύξηση της σχετικής με τις πληρωμές δραστηριότητας των εν λόγω νεοεισερχομένων, ή ακόμα το ενδεχόμενο να αποκλείουν τους ως άνω νεοεισερχόμενους από το σύστημα, σε συνάρτηση με το ύψος των επιβαλλόμενων κατ' εφαρμογήν των μέτρων αυτών τελών, όπως εξέθεσε η BPCE κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 81 Εντούτοις, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 131 των προτάσεών του, μια τέτοια διαπίστωση εντάσσεται στο πλαίσιο της εξετάσεως των αποτελεσμάτων των εν λόγω μέτρων επί του ανταγωνισμού και του αντικειμένου των μέτρων αυτών.
- 82 Έτσι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο, καλυπτόμενο πίσω από την εξέταση των «δυνατοτήτων επιλογής» που είχαν τα μέλη του Groupement έναντι των επίμαχων μέτρων, στις σκέψεις 161 έως 193 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο πλαίσιο της οποίας κατέληξε στο συμπέρασμα, στη σκέψη 194 της αποφάσεως αυτής, ότι «ο MERFA άφηνε στην πράξη δύο επιλογές στις τράπεζες που μετείχαν στον σχετικό μηχανισμό: την καταβολή ενός τέλους ή τον περιορισμό της εκδόσεως καρτών CB», στην πραγματικότητα εκτίμησε τα ενδεχόμενα αποτελέσματα των εν λόγω μέτρων, προβαίνοντας σε ανάλυση των δυσχερειών των τραπεζών να αναπτύξουν τη σχετική με τις πληρωμές δραστηριότητα βάσει των στοιχείων της αγοράς, των δηλώσεων ορισμένων τραπεζών και των εγγράφων που κατασχέθηκαν στο πλαίσιο σχετικών ελέγχων, έτσι ώστε να προκύπτει ήδη βάσει της δικής του συλλογιστικής ότι τα επίμαχα μέτρα δεν μπορούν να λογίζονται «ως εκ της φύσεώς τους» ως επιζήμια για την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού.
- 83 Συναφώς, κακώς το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε, στις σκέψεις 197 και 198 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα επίμαχα μέτρα μπορούσαν να λογίζονται ως ανάλογα προς εκείνα που είχε εξετάσει το Δικαστήριο στην απόφαση BIDS, με την οποία αυτό έκρινε ότι οι επίμαχες στην υπόθεση

εκείνη συμφωνίες (στο εξής: συμφωνίες BIDS), συναφθείσες μεταξύ των δέκα κύριων επιχειρήσεων μεταποίησης βοείου κρέατος στην Ιρλανδία, μελών της BIDS, είχαν ως αντικείμενο να περιορίσουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.

- 84 Πράγματι, οι συμφωνίες BIDS, προβλέποντας μείωση του δυναμικού μεταποίησης κατά 25 %, αποσκοπούσαν ουσιαστικά, κατά τη διατύπωσή τους, να παράσχουν τη δυνατότητα σε πολλές επιχειρήσεις να ακολουθήσουν μια κοινή πολιτική με σκοπό τη διευκόλυνση της εξόδου από την αγορά ορισμένων από αυτές και τη μείωση, κατά συνέπεια, του πλεονάζοντος παραγωγικού δυναμικού που έθιγε την κερδοφορία τους, εμποδίζοντάς τις να προβούν σε οικονομίες κλίμακας. Με τον τρόπο αυτόν, οι συμφωνίες BIDS είχαν ως αντικείμενο την αισθητή τροποποίηση της δομής της αγοράς μέσω ενός μηχανισμού παροχής κινήτρων για την αποχώρηση ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων, με σκοπό, αφενός, την αύξηση του βαθμού συγκεντρώσεως της σχετικής αγοράς διά του σημαντικού περιορισμού του αριθμού των επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες μεταποίησης και, αφετέρου, την εξάλειψη του 75 % περίπου του πλεονάσματος παραγωγικού δυναμικού (απόφαση BIDS, σκέψεις 31 έως 33).
- 85 Ωστόσο, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως διαπίστωσε, ούτε εξάλλου υποστηρίχθηκε κάτι τέτοιο ενώπιόν του, ότι τα επίμαχα μέτρα, όπως και οι συμφωνίες BIDS, αποσκοπούσαν στην αισθητή τροποποίηση της δομής της σχετικής αγοράς με ένα μηχανισμό προοριζόμενο να ενθαρρύνει την έξοδο ανταγωνιστριών επιχειρήσεων και, επομένως, ότι τα μέτρα αυτά ήταν εξίσου επιζήμια για τον ανταγωνισμό όπως και εκείνα των συμφωνιών BIDS.
- 86 Καίτοι το Γενικό Δικαστήριο ασφαλώς δέχθηκε, στη σκέψη 198 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα επίμαχα μέτρα παρακινούσαν τα μέλη του Groupement να μην υπερβαίνουν ορισμένο όγκο εκδόσεως καρτών CB, ο σκοπός της παρακινήσεως αυτής ήταν, κατά τις δικές του διαπιστώσεις στις σκέψεις 245, 247 και 327 της αποφάσεως αυτής, όχι η μείωση ενδεχόμενου πλεονάζοντος παραγωγικού δυναμικού στην αγορά εκδόσεως καρτών πληρωμής στη Γαλλία, αλλά η επίτευξη συγκεκριμένης αναλογίας μεταξύ των δραστηριοτήτων εκδόσεως καρτών και των σχετικών με τις πληρωμές των μελών του Groupement, προς εξασφάλιση της περαιτέρω εξελίξεως του συστήματος CB.
- 87 Εξ αυτού προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να χαρακτηρίσει τα επίμαχα μέτρα ως περιορισμούς του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου» υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 88 Σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως, δεδομένου ότι οι προθέσεις του Groupement δεν μπορούν να αποδείξουν από μόνες τους την ύπαρξη σκοπού αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού και δεδομένου ότι, κατά τα λοιπά, το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε, στις σκέψεις 134, 136 και 267 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εξέταση των προθέσεων αυτών πραγματοποιήθηκε συμπληρωματικά και επιβεβαιωτικά, ούτε οι διαπιστώσεις στις οποίες κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο συναφώς, ιδίως, στις σκέψεις 251 έως 266 της αποφάσεως αυτής, μπορούν να δικαιολογήσουν έναν τέτοιο χαρακτηρισμό, χωρίς να απαιτείται να εξεταστούν τα επιχειρήματα που προβάλλει συναφώς το αναιρεσείον.
- 89 Εξάλλου, εκτιμώμενες συνολικά, οι κρίσεις του Γενικού Δικαστηρίου που βαρύνονται με πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά τα κρίσιμα νομικά κριτήρια προς εκτίμηση της υπάρξεως περιορισμού του ανταγωνισμού «λόγω του αντικειμένου», η αιτιολογία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και ο χαρακτηρισμός των επίμαχων μέτρων έναντι του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ συνιστούν στοιχεία τα οποία προδίδουν μια γενική αδυναμία όσον αφορά την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εξέταση και αποτελούν με τον τρόπο αυτόν ένδειξη ότι δεν διενεργήθηκε πλήρης και σε βάθος εξέταση των επιχειρημάτων των ενώπιόν του προσφευγόντων και των διαδίκων που βάλλουν κατά της επίδικης αποφάσεως.

- 90 Περιοριζόμενο επανειλημμένα, ιδίως, στις σκέψεις 126 έως 136 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, στην επανάληψη του περιεχομένου της επίδικης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο όντως παρέλειψε να ελέγξει, όπως υπεχρεούτο, αν τα στοιχεία που έλαβε υπόψη η Επιτροπή στην απόφαση αυτή της παρείχαν τη δυνατότητα να συναγάγει ορθώς ότι τα επίμαχα μέτρα, λαμβανομένου υπόψη του τρόπου εφαρμογής τους, των σκοπών τους και του πλαισίου στο οποίο αυτά εντάσσονται, είναι αρκούντως επιβλαβή για τον ανταγωνισμό ώστε να γίνει δεκτό ότι έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και, επομένως, αν τα εν λόγω στοιχεία αποτελούσαν το σύνολο των κρίσιμων αποδείξεων που έπρεπε να ληφθούν υπόψη προς τον σκοπό αυτόν.
- 91 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση τηρήσεως του επιβαλλόμενου από τη νομολογία επιπέδου ελέγχου, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 42 έως 46 της παρούσας απόφασης.
- 92 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι τα επίμαχα μέτρα είχαν ως αντικείμενο να περιορίσουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, πλανήθηκε σε πολλά σημεία και δεν ανταποκρίθηκε προς τον βαθμό δικαιοδοτικού ελέγχου που επιβάλλεται από τη νομολογία.
- 93 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτός ο πρώτος λόγος της αιτήσεως αναιρέσεως.
- 94 Κατά συνέπεια, για τον λόγο αυτόν και μόνον, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ανααιρεθεί, χωρίς να απαιτείται να εξεταστούν οι λοιποί λόγοι που προβάλλει το αναιρεσίον προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως.

Επί της αναπομπής της υποθέσεως στο Γενικό Δικαστήριο

- 95 Κατά το άρθρο 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, εάν η αίτηση αναιρέσεως κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναίρει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί είτε να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.
- 96 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι οι λόγοι που δικαιολογούν την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης δεν είναι ικανοί να επιφέρουν την ολική αναίρεση της επίδικης απόφασης. Πράγματι, οι εν λόγω λόγοι δεν συνεπάγονται την αναίρεση της ως άνω απόφασης παρά μόνο καθόσον αυτή διαπιστώνει ότι τα επίμαχα μέτρα έχουν ως σκοπό να περιορίσουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 97 Επομένως, κατά τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 52 της παρούσας απόφασης, πρέπει να προσδιοριστεί αν, όπως έκρινε η Επιτροπή με την επίδικη απόφασή της, οι εν λόγω συμφωνίες έχουν «ως αποτέλεσμα» να περιορίσουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 98 Ωστόσο, η πτυχή αυτή της διαφοράς συνεπάγεται την εξέταση περίπλοκων πραγματικών ζητημάτων αφορώντων στοιχεία τα οποία, αφενός, δεν εξέτασε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, δεδομένου ότι αυτό έκρινε περιττή μια τέτοια εξέταση, στις σκέψεις 270 και 271 της απόφασης αυτής, καθόσον δέχθηκε ότι η Επιτροπή δεν είχε πλανηθεί συμπεραίνοντας, στην επίδικη απόφαση, ότι τα επίμαχα μέτρα είχαν αντικείμενο αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, και, αφετέρου, δεν συζητήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου, πράγμα από το οποίο προκύπτει ότι η υπόθεση δεν είναι, επί του σημείου αυτού, ώριμη προς εκδίκαση.
- 99 Επομένως, το Δικαστήριο πρέπει να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο και να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Νοεμβρίου 2012, CB κατά Επιτροπής (T-491/07).**
- 2) **Αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**
- 3) **Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)